

**Східноукраїнська організація
«Центр педагогічних досліджень»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ**

**МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ
ВИРІШЕННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ
ВИХОВАННЯ І ОСВІТИ»
23–24 липня 2021 р.**

**Харків
2021**

УДК 37(063)
П 76

П 76 **Пріоритетні напрямки вирішення актуальних проблем виховання і освіти:** збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, Україна, 23–24 липня 2021 р.). – Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2021. – 76 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 37(063)

© Автори статей, 2021
© Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2021

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

РОЛЬ ДІЛОВОЇ РИТОРИКИ ТА ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ
ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Аніщенко В. О. 5

ГУМАНІТАРИЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Багнюк Н. В. 7

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

Головня Н. М. 12

ВІРТУАЛЬНИЙ ПРОСТІР ЯК НАВЧАЛЬНЕ
СЕРЕДОВИЩЕ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Грінченко М. С. 15

МОДЕРНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ
НАВЧАННЯ ЕТНОДИЗАЙНУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ
ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Дяченко А. В. 19

НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ БУДІВЕЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ
ЗОБРАЖЕНЬ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ МАЙБУТНІХ
ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ

Кузло Н. М. 22

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ВЕБ-ДИЗАЙНЕРІВ ДО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Кушнір В. В. 25

ФОРМУВАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ КУЛЬТУРИ
МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ В ІНШОМОВНІЙ ОСВІТІ

Теличко В. Ю. 28

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ
У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Чикалова Т. Г. 31

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА
РОБОТА – ПІДГРУНТЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

Яцина О. Ф. 35

НАПРЯМ 2. ПЕРСПЕКТИВИ ТА РОЗВИТОК СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ

НООЛОГІЯ ЯК ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ ІСПАНСЬКОЇ
ПЕДАГОГІКИ НА МЕЖІ ХІХ – ХХ СТОЛІТЬ

Зайченко Н. І...... 38

НАПРЯМ 3. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ
САМООЦІНКИ ЖІНКИ

Білявська О. Л...... 42

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІДЕЙ
РЕФЛЕКТОРНОГО КІЛЬЦЯ В ІСТОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ

Жиляк Н. В...... 48

ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-КОГНІТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ
ОСОБИСТОСТІ ІЗ ПРОЯВАМИ СОЦІАЛЬНОЇ ТРИВОЖНОСТІ

Коць Є. М...... 52

ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗУМІННЯ АРХЕТИПУ

Малова М. В...... 55

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ПРИЙНЯТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Мурзенкова О. Ю...... 62

НАПРЯМ 4. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК МЕТОД АКТИВНОГО
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО НАВЧАННЯ

Лесняк А. О...... 66

ОСОБЛИВОСТІ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ
В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Совгар І. М...... 70

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА – ПІДГРУНТЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

Яцина О. Ф.

*доктор психологічних наук, доцент,
професор кафедри психології*

**ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Закарпатська область, Україна**

Спрямування сучасних трансформаційних процесів в освіті України до європейських стандартів, де узгоджуються ринок праці з ринком освітніх послуг, означає практичне здійснення зв'язку сфери вищої професійної освіти зі сферою праці. Реалізація цього глобального завдання має забезпечити підготовку висококваліфікованих конкурентоздатних спеціалістів, які в умовах мінливості соціальної реальності поєднують якісну фахову підготовку з умінням самостійно і нестандартно мислити. На нашу думку, це означає, що майбутні фахівці, набуваючи міцні знання, можуть аргументувати власні позиції та обрати поведінкові стратегії, адекватні професійній комунікативній ситуації; маючи досвід дослідницької діяльності, можуть використати його для вирішення різнопланових завдань з обраного профілю; оволодіваючи професійними вміннями та навичками, задовольняють потребу в самовдосконаленні за фахом.

Очевидно, що готовність виконувати навчально-дослідницьку діяльність є важливим елементом професійного становлення майбутнього спеціаліста та індикатором набутих компетентностей як параметрів професійної готовності, що суттєво позначається на ефективності діяльності фахівця. Відтак, домінанта професійно-орієнтованої навчально-дослідницької діяльності сприяє формуванню необхідних компетентностей.

Прикладом професійно-орієнтованої навчально-дослідницької діяльності та активним методом розвитку професійних компетентностей вважаємо розробку індивідуальних навчально-дослідних завдань. Їхнє виконання з урахуванням інноваційних методів навчання вважаємо важливим, тому що воно сприяє набуттю практичних вмінь і навичок для професійної діяльності, підвищує інтерес до дискусій з проблемних професійних питань, коли рефлексуються установки на саморозвиток і самоосвіту, проєктуються професійні стратегії щодо власного життєтворення. Як правило, студент, який володіє навичками самостійної роботи, активніше і глибше засвоює навчальний матеріал, виявляється краще підготовленим до творчої праці, до самоосвіти і

професійної діяльності, що визначає успішність його особистісного зростання і соціальну затребуваність в обраній галузі знань.

Так, у процесі вивчення дисципліни «Психологія спілкування» студенти-психологи представляють свої навчально-дослідні роботи за самостійно обраним відеоматеріалом (уривки з фільмів, шоу-програм, тематичних дискусій, тощо), де за запропонованим алгоритмом виконують опис психологічного профілю особистості співрозмовників/учасників взаємодії. Така робота студентів передбачає виконання індивідуальних завдань, систематизацію, узагальнення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної та прогностичної діяльності та містить результати дослідницького пошуку, відображає рівень набутих навчальних компетентностей.

Виконання роботи здійснюється за планом, який містить наступні складові. У вступі обґрунтовується вибір відеоприкладу як предмету самостійного дослідження (зазначається тема, означається її актуальність, коротко описується зміст розмови дійових осіб), визначається мета і завдання дослідницької роботи, вказуються методи дослідження (спостереження, метод профайлінгу, ін.). В основній частині студент описує виявлені ним особливості комунікативного, інтерактивного, перцептивного аспектів спілкування та представляє психологічний профіль учасників взаємодії, в якому надає розгорнену інтерпретацію виявлених параметрів аналізу. При цьому логіка і аргументованість є основними критеріями якості виконаного дослідження. У висновках студенти підводять загальні підсумки виконаної роботи та рефлексують щодо процесу виконання (професійне спрямування, зацікавленість, важкість самостійного аналізу, побажання, тощо).

У такий спосіб студенти опановують технологію профайлінгу (від англ. «profile») – це технологія оцінки та прогнозування поведінки людини за допомогою аналізу найбільш інформативних ознак: характеристик зовнішності, невербальної та вербальної поведінки, тощо. Аналізуючи особливості інтеракції, комунікації та перцепції студенти-психологи вчаться розуміти мотиви, потреби, вчинки і дії людини, з'ясувати причини зміни поведінки, аналізувати взаємостосунки, визначати шляхи і способи психологічного впливу і т.п., тобто відеоматеріал аналізується комплексно, з використанням сукупності можливих методів вивчення особистості.

Параметрами аналізу стають :

1) комунікативні особливості (зокрема, психодіагностика зовнішніх ознак (оцінка загального вигляду людини та її зовнішності, домінуючого положення (зверху – внизу, стоячи – сидячи, стоячи – стоячи)); психодіагностика змісту висловлювань (у мові людини міститься психологічна інформація, яка характеризує інтереси, погляди,

переконання, життєві цінності, установки, звички, спосіб життя, культуру та ін. особливості особистості); уміння слухати; психодіагностика невербальних засобів (оцінка виразу очей і напрямку погляду; поз, жестів, міміки, дистанції, вокалізації мовлення: інтонація голосу, зміна його темпу, пауз, тембру));

2) інтерактивні особливості (вид взаємодії (співробітництво, конкуренція); розподіл ролей у взаємодії за Е.Берном, вид трансакцій; моделі поведінки партнерів у взаємодії (асертивна поведінка, невпевнена, агресивна, маніпулятивна) та техніки досягнення мети;

3) перецептивні особливості (механізми і ефекти сприйняття, помилки каузальної атрибуції).

У підсумку, навчально-дослідні роботи стають ефективним способом активізації пізнавальної діяльності. Вони сприяють осмисленому перенесенню знань для опрацювання подібних завдань, виробленню умінь аналізувати події, явища, факти, особливості спілкування і взаємодії і, важливо, психологічної готовності до самостійного систематичного поповнення власних знань, їх розширення і вміння орієнтуватися у потоці інформації. Студент не лише відтворює теорію, але й підходить до проблеми з практичної сторони.

Цінним є те, що подібні завдання характеризуються практичною спрямованістю, потребують осмислення і роздумів, що впливає на розвиток професійних компетентностей. Щоб навчально-дослідна самостійна робота була ефективною, студент має глибоко усвідомити її необхідність, мету й подальшу корисність для себе. Тому варто підкреслити, що виконання індивідуальних завдань створює підґрунтя для формування внутрішньої мотивації навчання студентів.

Наведений приклад дозволяє вважати, що фаховий підхід до організації навчально-дослідної роботи, який охоплює такі компоненти, як мотиваційний (дослідницька активність, самостійність, пошук ефективних шляхів розв'язання професійних завдань засобами навчально-дослідної роботи), операційно-діяльнісний (теоретичні знання, сформованість умінь і навичок для успішного розв'язання професійних ситуацій та завдань) і рефлексивний (уявлення про самого себе як професіонала-дослідника на основі саморефлексії, що проявляється як система операцій самовизначення, самопізнання, самостворення, самовідтворення та самоздійснення), забезпечує професійну підготовку студентів-психологів та успішне розв'язання ними професійних завдань у майбутньому.